

GAIA

VOOR EEN VERBOD OP DIERPROEVEN OP HONDEN EN KATTEN

❖ Antwoorden op 8 veelgestelde vragen ❖

Hoeveel honden en katten worden gebruikt in laboratoria in België?

Volgens de officiële statistieken* werden er in België in totaal 1578 honden en 120 katten gebruikt voor wetenschappelijke experimenten in 2014.

Details per regio:

Wallonië: 31 honden en 30 katten,
Vlaanderen: 1539 honden en 90 katten,
Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 8 honden.

In 2013 ging het om 633 honden en 111 katten. In het algemeen wordt er geen uitleg verschaft over de redenen waarom in een bepaald jaar meer of minder katten en honden als proefdier worden gebruikt.

* Bronnen: Leefmilieu Brussel; Service public de Wallonie, service du Bien-être animal ; Departement Leefmilieu Vlaanderen, Natuur en Energie, dienst Dierenwelzijn

Waar vinden de proeven op honden en katten plaats?

Deze info ontbreekt in de officiële statistieken, maar uit wetenschappelijke publicaties blijkt dat de onderzoeken met honden en katten meestal door de Universiteit Gent worden uitgevoerd: 35% van de honden- en 69% van de kattenonderzoeken. Bij de hondenproeven staan op de tweede en derde plaats respectievelijk Universiteit Luik en Janssen Pharmaceutica. Bij de kattenproeven staat de KU Leuven op de tweede plaats. De derde plaats wordt gedeeld door Universiteit Luik, Universiteit Antwerpen en Janssen Pharmaceutica.

Aan welk soort tests worden de dieren onderworpen?

Katten en honden worden onderworpen aan verschillende ingrepen in het kader van experimenten: injecties, puncties, het inbrengen van katheters, elektrische schokken, het toedienen van medicijnen, operaties, verwondingen,... De beschrijvingen van de experimenten zijn trouwens erg onvolledig. Het is dus onmogelijk om een beter idee te krijgen van de ingrepen (de duur en de intensiteit van de elektrische schokken, welke medicijnen,...).

Wat is het doel van deze experimenten?

In de officiële statistieken wordt bijna nooit vermeld wat het doel is van de experimenten. Dat was enkel het geval in het rapport van 2005 (België) en twee Gewestelijke rapporten van 2014 (Brussel en Wallonië). Als het doel van een experiment al vermeld wordt, gebeurt dat in algemene termen, en we krijgen enkel een idee van het hoofddomein van de tests.

Zo werden in 2014, volgens de beschikbare en onvolledige gegevens, honden en/of katten gebruikt voor fundamenteel onderzoek, voor toegepast onderzoek, reglementaire tests, routineproductie en veterinaire productie.

Honden en katten? Maar wat met andere diersoorten?

Het uiteindelijke doel van dierenrechtenorganisatie GAIA is om minstens te komen tot een geleidelijke afschaffing van invasieve experimenten op dieren met gevoelsvermogens, om ze volledig te vervangen door tests die gebruik maken van vervangende methodes. GAIA wil het aantal dieren in laboratoria geleidelijk terugschroeven door jaarlijkse streefcijfers voorop te stellen. Bijvoorbeeld: elk jaar 5 % minder dieren. Uit de relevante cijfergegevens blijkt dat het aantal proefdieren in laboratoria ten opzichte van 1997 is afgenomen. Het gaat echter niet om een constante of gecontroleerde daling, maar om een willekeurige trend.

Er dringt zich dus een echte strategie op om het aantal dierproeven te verminderen. Daarvoor zijn er twee mogelijke benaderingen:

- a) Benadering volgens vakgebied: het aantal dieren dat voor proeven wordt gebruikt structureel terugdringen in bepaalde vakgebieden, zoals toxicologische tests.
- b) Benadering volgens soort: terugdringen en uiteindelijk helemaal stopzetten van proeven op bepaalde diersoorten: primaten, honden en katten. Dit is niet de benadering die de grootste getalsmatige vermindering met zich mee zal brengen, maar deze komt wel tegemoet aan de wens van een erg grote meerderheid van de bevolking, die principieel tegen dierproeven op deze soorten is, en het vormt een bijzonder positief en progressief signaal.

In deze optiek is het einde van proeven op honden en katten een redelijke, logische en vooruitstrevende maatregel: in onze samenleving onderhouden we een sterke emotionele, empathische en sociale band met deze huisdieren. Ze worden beschouwd en behandeld als volwaardige leden van ons gezin. De maatregel krijgt ook steun bij de bevolking (meer dan 8 Belgen op de 10 zijn pro*), en kan ook gezien worden als het ethische vervolg op het verbod op dierproeven met mensapen.

* Bron: Opiniepeiling Ipsos van 2015, uitgevoerd in Wallonië, Brussel en Vlaanderen.

Wat met veterinaire onderzoek?

GAIA is gekant tegen het uitvoeren van tests op honden en katten met het oog op (zogezegde) voordelen voor de volksgezondheid. Hetzelfde geldt voor proeven in het kader van de diergeneeskunde, als dat betekent dat de dieren kunstmatig ziek gemaakt worden, of als ze vergiftigd, verminkt en/of gedood worden tijdens de experimenten. We verzetten ons tegen tests die de fysieke en psychische integriteit van de dieren schaden.

Maar als het de gezondheid van de dieren vooruit kan helpen, is GAIA niet gekant tegen onderzoek naar een behandeling van dieren die op natuurlijke wijze een ziekte opliepen. Op voorwaarde dan wel dat het onderzoek zich beperkt tot de ziekte in kwestie, en dat er slechts één diersoort bij betrokken wordt (geen tests op honden met het oog op de genezing van katten). Een voorbeeld dat aanvaardbaar is: onderzoek op katten met katten aids, met als doel het ontwikkelen van een remedie tegen deze kattenziekte.

Dit uiteraard op voorwaarde dat de dierlijke patiënten in omstandigheden gehouden worden die de huiselijke omgeving zo dicht mogelijk benaderen en hen zo veel mogelijk comfort bieden, overeenkomstig hun noden. Andere voorwaarde: de eigenaar van de dierlijke patiënt die hiervoor zijn toestemming moet geven, wordt goed ingelicht over de slaagkansen, de mate van eventueel ongerief, de baten en de risico's die mogelijk gepaard gaan met het onderzoek.

GAIA kan ook aanvaarden dat dierlijke karkassen, organen of lichaamsdelen (schildklieren bijvoorbeeld) worden gebruikt voor experimenten – zoals dat al het geval is – als ze tenminste op een ethische manier worden verkregen (verkeersslachtoffers, dieren die geëuthanaseerd moesten worden of een natuurlijke dood stierven), omdat die anders toch in het vilbeluik zouden terechtkomen. In de huidige omstandigheden is dat een manier om te vermijden dat honden en katten speciaal worden gekweekt om er proeven op uit te voeren, en om op termijn te worden gedood. Dit kan dus dierenlevens te sparen.

Zouden de onderzoekers alternatieven gebruiken als ze konden?

De onderzoekers die dieren willen onderwerpen aan experimenten zijn verplicht om te vermelden waarom ze geen vervangende methode kunnen gebruiken, zonder dieren dus. In theorie zijn dierproeven enkel toegelaten als er geen enkel alternatief voorhanden is. Toch geven de onderzoekers erg vaak een onduidelijk antwoord op die vraag, of ze beantwoorden hem helemaal niet. Ondanks het bestaan van ethische commissies in de schoot van de onderzoeksinstellingen doet alles vermoeden dat de onderzoekers veel te veel vrijheid krijgen bij het gebruik van dieren.

Bovendien bestaan er alternatieve methodes: tests op celmateriaal bijvoorbeeld, of niet-invasieve experimenten. Andere proeven kunnen ook perfect worden uitgevoerd op vrijwilligers (mensen – of dieren voor veterinaire onderzoek, op voorwaarde dat het om dieren gaat die al ziek zijn, en dat hun baasje zijn akkoord heeft gegeven).

Doen die proeven de dieren echt lijden?

In de beschrijving van elk onderzoeksproject moeten de onderzoekers een antwoord geven op verschillende vragen over het ‘welzijn’ van de honden en de katten die onderworpen worden aan experimenten. Veeleer gaat het om de effecten, het ongemak en de mate waarin de tests de dieren doen lijden. Maar de onderzoekers antwoorden vaak in vage termen, of ze antwoorden helemaal niet. Voor proeven die overduidelijk veel pijn veroorzaken wordt het ongerief soms zelfs omschreven als “licht”. De achterpoot van de proefhonden wordt bijvoorbeeld gestimuleerd via een elektrode om de maximale spierkracht te meten, of er worden letsels toegebracht aan de gewrichtsbanden van de dieren, er worden telemetrie-apparaten inbracht bij de dieren,...

Ook de stress die de dieren ervaren, wordt slechts zeer zelden vermeld. Proeven, tot slot, die leiden tot de dood van de dieren worden vaak omschreven alsof ze een “licht ongemak” veroorzaken, of ze krijgen de omschrijving “geen negatieve effecten verwacht”! De gevolgen voor de dieren worden duidelijk geminimaliseerd.

Tenzij anders vermeld, komt de informatie in dit document uit het rapport “Het gebruik van honden en katten bij dierproeven in België”, uitgevoerd door Elif Stepman, van de Universiteit Gent (2016)

Voor meer info:

www.gaia.be

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel

info@gaia.be

02/245 29 50